

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 26. 5. 2016

Martina Solčányiová, hovorkyňa NBS

Dobrý deň, vítam vás na dnešnej tlačovej konferencii k Správe o finančnej stabilite k máju 2016, ktorú Vám predstavia člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom, pán Vladimír Dvořáček, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni, pán Marek Ličák, a pán Štefan Rychtárik z rovnakého odboru. Správa bude zverejnená o 15:00 hod. na internetovej stránke NBS s tým, že vám bude zaslaná bez embarga po skončení tlačovej konferencie. Tým pádom je aj tlačová konferencia bez embarga. Nech sa páči, pán výkonný riaditeľ, máte slovo.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

Ďakujem pekne, vážené dámy, vážení páni, takisto vás vítam na dnešnej tlačovej konferencii, dovoľte, aby som vás uviedol úvodným slovom do situácie, aby som vám predstavil základné správy a základné odkazy, ktoré sme dali do aktuálnej správy o finančnej stabilite. Správa o finančnej stabilite hodnotí predovšetkým tie hlavné trendy a riziká, ktoré sa nachádzajú v slovenskom finančnom sektore aj s istým odkazom do blízkej budúcnosti, čo očakávame, čo predpokladáme, chcel by som sa zmieniť o niektorých základných faktoch. Keď hodnotíme finančnú stabilitu, pozreli sme sa predovšetkým na vývoj v domácom ekonomickom prostredí a v správe konštatujeme dobrú výkonnosť domácej ekonomiky, ktorej súčasťou je zvyšovanie reálnych miezd, pokles nezamestnanosti, priaznivý vývoj tržieb v podnikovom sektore a takisto významným faktorom bol dynamický rast investícií, ktorý bol však podporovaný v poslednom období čerpaním eurofondov. V eurozóne prevládal síce stabilný, avšak pomerne nízky ekonomický rast, tento bol podporovaný hlavne poklesom cien ropy, oslabením výmenného kurzu eura a menovými stimulmi ECB. Ako sa toto prejavilo v trendoch v našom slovenskom finančnom sektore? Tým hlavným trendom, ktorý konštatujeme, je naďalej výrazný rast úverov v sektore domácností. Keď hovoríme o portfóliu úverov domácnostiam, tento kľúčový segment predstavuje až 37-percentný podiel na finančných aktívach finančného sektoru a predovšetkým to boli úvery na nehnuteľnosti, ktoré patria u nás k dlhodobo najrýchlejšie rastúcim v medzištátnom porovnaní krajín EÚ. Keď by sme hovorili k nárastu na medziročnej báze ku koncu marca, objem týchto úverov narástol o 13,1 % a pokiaľ hovoríme o spotrebiteľských úveroch, tuto medziročná dynamika mierne

poklesla, avšak stále presahuje 15 % a patrí k najvyšším v rámci Európskej únie. Za týmto vidíme hlavne pokles úrokových sadzieb, konkurenčný tlak a takisto aj priaznivý makroekonomický vývoj a vývoj na trhu nehnuteľností. Toto sú tie faktory, ktoré túto situáciu ovplyvňovali. Pokiaľ ale ide o úverové štandardy, tieto sa nezmäkčovali. Tieto sa podľa nášho názoru skôr sprísňovali, a to aj pod vplyvom odporúčania, ktoré vydala v predchádzajúcom období Národná banka Slovenska. Tieto odporúčania boli smerované do viacerých segmentov, medziiným teda aj do hodnôt LTV. Pokiaľ ide o úvery, veľkú časť z nich tvorilo aj refinancovanie a primárnou motiváciou, prečo sa uzatvárali nové zmluvy, bola klesajúca úroková sadzba. Táto bola ešte ďalej tlačaná a podmienená aj istými legislatívnymi zmenami, medziiným aj zavedenie 1-percentného limitu na poplatok za predčasné splatenie úveru na bývanie mimo dátumu refixácie. Krátko sa zmienim aj o podnikovom sektore, ktorý sa tiež priaznivo vyvíja, mám na mysli teda úverovanie podnikového sektora, takisto k marcu sme tu dosiahli medziročný nárast 6,7 %, rástol aj objem nových úverov a tento rast pokračoval vo väčšine významných odvetví priemyslu, u komerčných nehnuteľností, dodávok energií, dopravy a skladovania. V ďalšej časti sa zmienim o hlavných rizikách, ktoré vidíme vo finančnom sektore. Jedno z týchto hlavných rizík je externé prostredie. Externé prostredie je stále veľmi neisté, existuje tu stále veľká miera rôznych neistôt, či už hospodárskeho charakteru, alebo sú to aj politické riziká. Dôsledkom je zhoršujúci sa sentiment investorov a zvýšenie nervozity, ale aj volatility na globálnych finančných trhoch. Toto môže samozrejme aj v budúcnosti ovplyvňovať vývoj na finančnom trhu u nás. Ďalším dôležitým momentom, ktorý súvisí s rastom úverov, je rast zadlženosti domácností. Pokiaľ si porovnáваме slovenské domácnosti s domácnosťami v iných krajinách, sú už zadlženejšie ako domácnosti v krajinách strednej a východnej Európy. A čo je ešte dôležitejšie, evidujeme tu dosť významný medziročný nárast dlhu slovenských domácností, ktorý je v tejto skupine najvyšší. Okrem toho tu vidíme aj pomerne silnú koncentráciu tohto dlhu, a to najmä v niektorých vekových skupinách. Samozrejme, že vnímame aj trh nehnuteľností, a to sprostredkovane, ako sa vyvíja, je tu nárast cien aj na sekundárnom trhu a takisto tento rast prevyšuje nielen európsky priemer, ale aj rast ostatných cien a miezd v našej ekonomike. Zmienim sa o ďalšom významnom riziku, ktoré pretrváva už dlhšie obdobie, a to je prostredie nízkych úrokových sadzieb. Toto riziko sa najvýraznejšie prejavuje v niektorých sektoroch finančného trhu, a to najmä v bankovom sektore a takisto v dôchodkových fondoch. Pokiaľ ide o bankový sektor, existuje tu silný tlak na pokles úrokových príjmov z úverov, ktoré patria k hlavnému zdroju príjmov a ziskovosti domáceho bankového sektora, takže v konečnom dôsledku tu vzniká tlak na ziskovosť bankového sektora a udržateľnosť aj biznis modelu bánk

v budúcom období. V dôchodkových fondoch sa tento vplyv už takisto výrazne prejavil a to najmä znížením podielu úrokových výnosov zo stabilných investícií, ako sú dlhopisy a zvýšením podielu akciovej zložky. Pokiaľ ide o sektor poisťovní, tuto v porovnaní s bankami a dôchodkovými fondmi je tento vplyv trochu eliminovaný vyššou diverzifikáciou umiestnení a rozdeleniu medzi životné a neživotné poistenie. Ja by som sa v závere ešte zmienil o istých dôležitých regulačných opatreniach a nástrojoch, ktoré uplatňuje Národná banka Slovenska na to, aby túto situáciu nejakým spôsobom ovplyvňovala. Tento týždeň Banková rada rozhodla o stanovení tzv. systémovo dôležitých bánk, je to už druhýkrát, čo bolo prijaté toto rozhodnutie, a súčasne s tým, že tieto banky boli stanovené, tak im bol aj určený istý vankúš navyše, istá tlmiača rezerva kapitálu, ktorá má zabezpečiť väčšiu bezpečnosť podnikania týchto subjektov - jednak vankúš pre tieto systémovo dôležité banky a takisto aj vankúš pre systémové riziko. Okrem toho naša makropolitika má v rukách aj ďalší nástroj, ďalšiu tlmiaču rezervu a je to vankúš, ktorý má zabezpečovať pokrytie istého cyklického rizika. My zvažujeme, že tento proticyklický vankúš v budúcom období už nebude mať nulovú úroveň, ale že bude zvýšený na nejakú nenulovú hodnotu. Ale o tomto sme ešte nerozhodli, máme záujem v tejto chvíli to len komunikovať. Takisto, spomínal som už odporúčanie, ktoré Národná banka vydala ešte koncom roka 2014, v súčasnej dobe chceme toto odporúčanie preniesť priamo do legislatívy do opatrenia Národnej banky Slovenska a pri tej príležitosti máme možnosť urobiť aj istú rekalibráciu niektorých parametrov tohto odporúčania. V tejto súvislosti by som sa tiež aj chcel zmeniť, že napriek tomu, že v správe konštatujeme, že slovenský finančný sektor má vysokú odolnosť voči externým šokom, takisto aj primeranosť vlastných zdrojov bankového sektoru dosiahla koncom roku 2015 úroveň 17,7 %, čo je veľmi slušná úroveň, ale ďalší rast primeranosti vlastných zdrojov sa už spomalil. Je to dôsledok jednak vyššej miery vyplácania dividend a súčasne ale ruka v ruke s tým ide aj stále vyššia požiadavka kapitálová, do ktorej sa započítavajú nielen tie zákonné povinnosti, ale aj tieto nástroje makroprudenciálnej politiky v podobe týchto vankúšov. Keďže v správe konštatujeme aj to, že bude vznikať v budúcnosti tlak na ziskovosť bánk a že očakávame, že ziskovosť bánk môže poklesnúť, súčasne v tejto správe komunikujeme aj to, že budú musieť akcionári bánk v budúcnosti zvažovať dividendovú politiku a budú musieť viac myslieť na to, že časť vyprodukovaných vlastných zdrojov by malo ostať v bankách, aby boli pokryté všetky požiadavky, ktoré sú v oblasti kapitálovej primeranosti dané legislatívou a našimi opatreniami. Ďakujem za pozornosť.

Martina Solčányiová, hovorkyňa NBS

Ďakujem pekne, poprosím Mareka Ličáka o prezentáciu.

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni NBS

Dobre, ďakujem pekne za slovo, ja sa pokúsím len doplniť viaceré tie informácie, ktoré už pán Dvořáček spomínal, v podstate ide o nejaké zhrnutie toho, čo je v správe, ale plne vám odporúčam prečítať si celú. Nie je až taká dlhá, má niečo cez 50 strán, ale nájdete tam veľa zaujímavých vecí. Dobre, takže začneme externým prostredím, keďže to je pre náš finančný sektor veľmi dôležité prostredie, jednak kvôli tomu, že ekonomika je otvorená a viac-menej náš finančný sektor je zameraný primárne na domácu ekonomiku. Takže, ako už pán Dvořáček spomínal, videli sme pozitívne trendy v domácej ekonomike z pohľadu finančnej stability, čiže zlepšenie situácie v domácnostiach, v podnikovom sektore, zlepšenie na trhu práce, podobne aj zlepšenie viacerých ukazovateľov za podniky a viacero odvetví a nebolo to len špecifické pre konkrétne odvetvia, čiže toto hodnotím ako veľmi pozitívne. Trochu iný obraz nám už ponúka externé prostredie. Je to už mix rôznych dobrých a zlých správ a to, čo hodnotíme ako riziko, je určite spomalenie globálneho ekonomického rastu, aj keď to znie možno príliš vzdialene, že nám klesá ekonomický rast vzdialených ekonomík, ale treba si uvedomiť, že domáca ekonomika je otvorená. A je výrazne napojená na to, čo sa deje v zahraničí. Čiže ak sa spomalí svetová ekonomika, skôr či neskôr sa to prejaví aj na domácej ekonomike a zákonite aj na finančnom sektore. Ďalej, čo je veľmi dôležité, v eurozóne máme nejaký ekonomický rast, ale je viac-menej relatívne malý a takisto existujú obavy o to, do akej miery je udržateľný, keďže efekty ako nízke ceny ropy, prípadne oslabenie eura pomaličky vyprchávajú a to boli dôležité efekty pre ekonomický rast. Tiež je veľmi dôležitý vývoj v bankovom sektore v eurozóne aj v Európe, v posledných mesiacoch boli viaceré turbulencie, ktoré súviseli s tým, aký dopad bude mať dopad prostredie nízkych úrokových sadzieb na bankové sektory, určite ste počuli o tom, ako klesali akcie bánk, prejavovalo sa to na rôznych finančných nástrojoch, na ktoré sú banky napojené. Čiže zdá sa, že minimálne bankový sektor stáva sa podstatne citlivejší na to, aké informácie prichádzajú o jeho zdraví. Takisto bola spomínaná vyššia volatilita na finančných trhoch. Inými slovami, pokiaľ sa udeje znova nejaká nerovnováha alebo zlá informácia, trhy môžu podstatne citlivejšie reagovať a rýchlejšie sa to môže prejaviť vo finančnom sektore. Ešte možno spomeniem vývoj v Číne, ktorý je tiež veľmi dôležitý pre Európu a tým pádom aj pre nás, takisto existujú viaceré nerovnováhy, ktoré sa aj prejavovali na finančných trhoch. Čiže tento vývoj uvádzame, pretože ho považujeme za dôležitý, je dôležité to monitorovať a stále sledovať, akým

spôsobom sa to prejavuje v našom finančnom sektore. Dobre, ďalej by som pokračoval bankovým sektorom a začal hlavne jeho finančnou pozíciou, keďže toto je veľmi dôležitá oblasť pre celkovú stabilitu bankového sektora. Ziskovosť celkovo hodnotíme pozitívne, to znamená - celková úroveň ziskovosti je stále relatívne dobrá, ak si porovnáme aj so ziskovosťou iných bankových sektorov, patrí skôr k tomu vyššiemu priemeru. Čiže z tohto pohľadu je to pozitívna správa. Ak sa ale pozrieme na tie trendy, tak vidíme viaceré negatívne trendy. Klasické bankové aktivity - príjmy, ako sú úrokové príjmy, neúrokové príjmy, tie ktoré v minulosti tvorili gro príjmov bánk, nám v posledných kvartáloch klesajú. Ešte v roku 2014 boli medziročne nárasty, ale už od roku 2015 tieto aktivity zaznamenávajú pokles. Ak aj banky zaznamenali ešte nárast ziskovosti, bolo to skôr takými nejadrovými aktivitami, alebo aktivitami, ktoré nie sú core biznis toho bankovníctva, išlo hlavne o pokles prevádzkových nákladov, prípadne o rozpúšťanie opravných položiek. To je aj jeden z dôvodov, prečo sme už v prvom kvartáli 2016 videli len minimálny rast ziskovosti na úrovni 1,6 %, pričom ešte koncom minulého roka to bolo na úrovni takmer 12 %, čiže ide o pomerne výrazný prepád. Ako už bolo spomínané, očakávame, že takýto vývoj bude pokračovať ďalej. Hlavná zložka ziskovosti – úrokové príjmy zaznamenala najvýraznejší pokles. Pričom, chcem len pripomenúť, že úrokové príjmy tvoria takmer 70 % celkových príjmov bánk. Čiže pokiaľ takáto významná zložka zaznamená stagnáciu, celá ziskovosť je potom negatívne ovplyvnená. Hlavným dôvodom poklesu úrokových príjmov sú hlavne teda úrokové sadzby a následne pokles marží. Ešte v minulých rokoch banky sa s tým dokázali vysporiadať. To znamená, ako klesali úrokové sadzby na úvery, banky veľakrát pristupovali k poklesu úrokových nákladov na vkladoch. To znamená - znižovali úrokové sadzby pre klientov. Ale teraz sa už dostali pri nákladoch v podstate na nulovú úroveň. To znamená, nemajú už kde ustupovať a pokiaľ naďalej je tlak na pokles výnosovosti úverov, je zákonitý, že marže klesajú. A to je to, čoho sme svedkami aj v súčasnosti. Predpokladáme, že tieto trendy budú ešte zvýraznené aj tou poslednou legislatívnou zmenou, to znamená maximálnym stropom pri predčasnom splatení úveru, viac-menej to už potvrdzuje aj súčasný vývoj, kde veľká časť klientov v podstate môže prejsť do inej banky. Pre banky to v podstate znamená, či už odíde alebo ostane, v podstate znamená, že veľká časť portfólia sa precení pri podstatne nižších úrokových sadzbách. To je veľká zmena s veľkým dopadom na úrokové príjmy bankového sektora. Dobré, krátko k primeranosti vlastných zdrojov – pán Dvořáček viac-menej všetko vysvetlil, to znamená, že je stále na dobrej úrovni, ale samozrejme obavy sú tu, ako sa to bude vyvíjať v budúcnosti a to je skôr výzva pre banky, aby pre budúce roky prehodnotili svoju dividendovú politiku a vzhľadom na nárast požiadaviek v oblasti kapitálu bude potrebné, aby ponechávali väčšiu

časť ziskovosti vo forme kapitálu a v domácich bankách. Krátko k objemu podnikových úverov – pokračovali trendy, ktoré sme videli ešte na konci roka 2015. To znamená relatívne silný nárast, menší ako pri domácnostiach, ale v európskom kontexte išlo o silný rast. V I. kvartáli sa nám to stabilizovalo na úrovni asi 7 %. Čo je dôležité – je to plošný nárast. To znamená, že nejde o nárast v jednom sektore, v nejakom väčšom podniku, ale skutočne vidíme oživenie vo viacerých sektoroch. Čiže toto hodnotíme pozitívne a skutočne vidno aj lepšiu náladu v podnikovom sektore pri úverovaní. Ďalej by som pokračoval domácnosťami a financovaním sektora domácností. Je to veľmi dôležitý segment pre domáce banky, tvorí veľkú časť ziskovosti a viac-menej aj veľkú časť aktív. Už sme spomínali nárasty, tie sú stále relatívne silné. V podstate pri úveroch na bývanie už niekoľko rokov máme najvyšší rast úverov na bývanie medziročný v celej Európskej únii, čo má samozrejme svoje konzekvencie, neskôr si to ešte spomenieme. V I. kvartáli sme videli určité spomalenie tohto tempa, to znamená – už sa nám troška pribrzďovalo, ale tie posledné údaje za apríl a máj, a hlavne apríl, už naznačujú, že znova vidíme výrazný nárast. Čiže znova sa vraciame do nejakého nárastu, ktorý sme videli ešte v III. kvartáli 2015. V prípade spotrebiteľských úverov vidíme tiež relatívne silné nárasty, je to už trošku miernejšie, už to nie je na úrovni 20 %, na úrovni 15 %, ale minimálne aj z toho hlbšieho analytického pohľadu zdá sa, že gro alebo snaha bánk bude presadzovať sa hlavne pri spotrebiteľských úveroch, keďže marže pri týchto úveroch sú podstatne vyššie ako pri úveroch na bývanie, čiže predpokladáme postupnú zmenu a väčší záujem bánk práve o spotrebiteľské úvery. Ešte by som spomenul úverové štandardy, tie sa mierne sprísňovali aj pod vplyvom implementácie našich odporúčaní. Takisto plnia banky všetky ukazovatele, ktoré sme im dali v odporúčaní, spomeniem hlavne LTV. Čo ešte chcem v tomto kontexte spomenúť – dochádza k vyššej koncentrácii LTV okolo 90-percentnej hranice. To znamená, že ak sme aj bankám hovorili aby sa posunuli zo 100 % na 90 % – to v podstate aj urobili, ale minimálne vidíme, že aj z tých nižších úrovní začínajú tých klientov posúvať k tým vyšším úrovniam. To znamená, že vidíme vyššiu koncentráciu v intervale 89 až 90. Čiže toto vnímame ako určitý negatívny trend. Dobré, už sme spomínali aj určité konzekvencie tohto výrazného rastu úverov, čiže už dlhodobejšie spomíname silný rast zadlženia. Aj pán Dvořáček už hovoril o tom, že dlhodobo tu máme jeden z najvyšších nárastov zadlžovania domácností v celej Európskej únii. V podstate už patríme k najvyššie zadlženým aj v regióne strednej a východnej Európy. To, čo vlastne sa snažíme ukázať v tejto správe nie je len tempo nárastu, ale aj to, že vidíme pomerne silnú koncentráciu zadlženia. Ak sa pozriete na rozloženie zadlžených obyvateľov v zahraničí a v štátoch, kde majú podstatne vyššiu úroveň zadlženia, je to rovnomerne rozložené v rôznych vekových kategóriách. U nás

vidíme pomerne silnú koncentráciu pri mladých ľuďoch, to znamená – sú to kategórie 16 až 34, 35 až 44 a koniec koncov to potvrdzuje aj ten trend refinancovania. Pretože sú to klienti, ktorí už v bankách sú a väčšinou keď sa refinancujú, idú do inej banky, alebo ostávajú v tej istej, stále si zvyšujú ten objem úverov, ide o tzv. top-up. A to vlastne aj prispieva k tomu, že nárast zadlženosti sa skutočne koncentruje hlavne pri už existujúcich klientoch. Z pohľadu trhu nehnuteľností pokračujú vlastne tie trendy, ktoré sme spomínali v minulej správe – vidíme rast cien nehnuteľností na úrovni celého sektora. Na sekundárnom trhu sa nám to pohybovalo na úrovni takmer 7 %. To, čo ale chceme zdôrazniť, že naďalej sú prítomné určité nerovnováhy, ktoré už sme spomínali aj v minulosti – ide hlavne o to, že klesá nám počet bytov, ktoré sú v ponuke. Čiže hlavne za posledné kvartály sa nám výrazne vypredávajú byty, či už je to v Bratislave alebo v niektorých iných oblastiach. Tiež vidíme podstatne vyššiu obrátkovosť týchto inzerátov. To znamená, že ak sa niečo objaví, veľmi rýchlo z tej ponuky to aj zmizne. A zároveň na primárnom trhu, to znamená - na trhu nových bytov vidíme, že stále väčšie množstvo bytov sa predáva ešte vo forme, keď sú na papieri, to znamená, že je ešte len dané stavebné povolenie a ten byt sa už predáva. Čiže je veľmi dôležité nájsť určitú rovnováhu medzi ponukou a dopytom na tomto trhu. Veľmi krátko k nízkym úrokovým sadzbám a finančnej stabilite, pán Dvořáček už spomínal určité trendy. Tu by sme len chceli zdôrazniť, že skutočne nízke úrokové sadzby sú dôležité pre celkové úrokové príjmy bankového sektora. V správe nájdete podrobnejšiu simuláciu toho, ako by sa úrokové príjmy mohli vyvíjať v nasledujúcich rokoch, ak by pokračovali súčasné trendy, prípadne by sa ešte zvýraznili. Pracujeme s dvoma scenármi, ale v podstate jeden aj druhý scenár naznačuje, že terajší vývoj alebo ešte zhoršenie toho vývoja z pohľadu poklesu úrokových sadzieb môže bankám výrazne znížiť úrokové príjmy. Tiež sa nám potvrdzujú určité trendy a to je hlavne to, že pravdepodobne v budúcnosti budú mať väčšiu váhu hlavne spotrebiteľské úvery a pravdepodobne výraznejšie stúpnu úrokové príjmy z úverov podnikov. Celkovo tak očakávame do budúcnosti pomerne veľký tlak na ziskovosť bankového sektora. Už som spomínal aj ostatné sektory, minimálne poisťovne, zdá sa, že sú podstatne odolnejšie voči prostrediu nízkych úrokových sadzieb, majú viac diverzifikované príjmy, čiže týmto obdobím by si mali prejsť podstatne jednoduchšie, ako je to v prípade bánk. Veľmi krátko k reakcii Národnej banky z pohľadu makroprudenciálnej politiky, pán Dvořáček už spomínal tri oblasti, ktorým sa venujeme, čiže je to jednak postupný presun odporúčaní do opatrenia, s tým, že navrhujeme určitú rekalibráciu niektorých parametrov. Takisto je to stanovenie systémovo významných bánk, čiže ide o potvrdenie rozhodnutia ešte z minulého roka a tretie rozhodnutie sa týka proticyklického kapitálového vankúša. Čiže predpokladáme, že už

v letných mesiacoch pravdepodobne príde prvé nenulové rozhodnutie. Dobre, nakoniec dovoľte len – krátka tabuľka so zhrnutím najvýznamnejších rizík - v podstate zhŕňa to, čo som povedal, ale ak by som mal vypichnúť tie najvýznamnejšie, tak samozrejme dôležité je kreditné riziko, čo je také typické riziko pre bankový sektor, citlivosť bánk na trh nehnuteľností, nízke úrokové sadzby a rast zadlženosti. Takže toľko z našej strany, ďakujem pekne.

Martina Solčányiová, hovorkyňa NBS

Ďakujem pekne a teraz je tu priestor na vaše otázky. Markíza, nech sa páči.

Tomáš Velecký, televízia Markíza

Hovorili ste o tlaku, pod ktorý sa banky dostávajú v súvislosti s nízkym úročením úverov, zrejme s nižšími úrokovými maržami - dokážu to podľa vás zvrátiť v prípade, že budú zvyšovať poplatky? Prvé tri banky už predstavili nové cenníky, očakáva sa, že budú pokračovať ďalšie - nemôžu byť poplatky tou náhradou za to, čo stratia pri úveroch? Ďakujem.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

Samozrejme, že môžu byť tou náhradou, pán Ličák to spomínal, že úrokové príjmy u nás predstavujú tú podstatnú časť tvorby zisku, až 70 %. A v iných krajinách je to menší podiel. V iných krajinách je to zhruba pol na pol, pokiaľ ide o poplatky a úrokové príjmy. Takže určite tento trend tu bude prítomný.

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni NBS

Keď môžem doplniť - aj miera poplatkov nám klesá v bankovom sektore. Takže nájdete jeden graf v správe, ktorý vlastne ukazuje, ako za posledné kvartály aj tento ukazovateľ zaznamenáva pokles. Miera poplatkov je objem poplatkov k objemu úverov alebo objemu aktív. Čiže vlastne koľko mám 1 euro aktív a koľko poplatkov prinesie. A táto miera nám klesá.

Tatiana Jančaríková, Reuters

Dobrý deň, ja sa chcem spýtať – vy ste spomínali tie odporúčania pre banky ohľadom dividendovej politiky – chcem sa spýtať, aké sú všeobecné požiadavky teda a či by ste to mohli trochu viac rozviesť, aký kapitál by mal zostávať v domácich bankách.

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni NBS

Dobre, mali by sme si vyjasniť odporúčania, lebo tá forma odporúčaní poznáme ju z roku 2014. Bol to v podstate oficiálne schválený dokument, kde bankám niečo oficiálne odporúčame a toto má inú podobu. To znamená - tu je to viac-menej výstup z určitej analýzy, kde vidíme to, že pokiaľ banky nezmenia túto politiku a zároveň budú pokračovať súčasné trendy, čiže budú si chcieť udržať to tempo rastu úverov, ktoré majú, a budú chcieť splňať nové kapitálové požiadavky, tak budú musieť niečo zmeniť. A to, čo bankám hovoríme - prehodnoťte svoju dividendovú politiku. Ešte v minulých rokoch – v roku 2011, 2010 banky ponechávali približne 70 % zisku vo forme kapitálu. Zbytok odišiel vo forme dividend. Teraz je to naopak - ostáva približne 25 % vo forme kapitálu, zvyšok odchádza vo forme dividend do zahraničia. Časť sa určite vracia, ale vracia sa vo forme menej kvalitného kapitálu. Čiže to, čo viac-menej naznačujeme a s bankami o tom komunikujeme je, že v nasledujúcich rokoch je potrebné tieto koeficienty trochu zmeniť.

Tatiana Jančaríková, Reuters

50 na 50 cca alebo?

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni NBS

Nemáme presné číslo, lebo je to skutočne závislé od každej banky.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

Na také dovysvetlenie by som k tomu povedal, že veľmi dôležitú úlohu tam hrajú tie regulačné opatrenia, najmä pokiaľ ide o tie tlmiace vankúše alebo tie rezervy. Pretože banky okrem tej základnej kapitálovej výbavy musia držať aj tieto tlmiace rezervy, tieto vankúše. A tak, ako sme vám to predstavili, tieto vankúše budú postupne pre banky narastať. A aby splnili aj túto požiadavku, pokiaľ ide o tie vankúše, tak sa v istom období, môžeme hovoriť možno o horizonte dvoch – troch rokov, dostanú do situácie, keď už tie vlastné zdroje budú predstavovať možno niekde tú istú sumu, ktorú držia na tých vlastných zdrojoch, tá

požiadavka na tie vankúše – a v tom období už nebude možné vyplácať tú dividendu v takom rozsahu.

Xénia Makarová, Trend

Dobrý deň, ja som sa chcela spýtať dve otázky - pri tých opatreniach, ktoré NBS prijala na konci roku 2014 ste, ak som to správne pochopila, pripustili to, že keď sa to bude pretavovať do legislatívy, že tam budú nejaké mierne úpravy - či už teraz môžete prípadne niečo spresniť, čo budete meniť? A druhá otázka je tá, že k tomu rastúcemu zadĺženiu, v ktorom sme vlastne medziročne najrýchlejšie narástli z regiónu pri zároveň zvyšovaní úverových štandardov, čo je podľa vás tým špecifikom, prečo sme my v tomto najrýchlejší? Sú to spomínané zmeny v legislatíve alebo to rastúce zadĺženie tých existujúcich úverových dlžníkov alebo úplne nejaký úplne ďalší aspekt? Ďakujem.

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni NBS

Prepáčte, tá prvá otázka, to bolo opatrenia, áno. Momentálne sme v tej fáze, že máme určitý draft toho opatrenia, ktorý konzultujeme s bankami, čiže neradi by sme ešte teraz vychádzali na verejnosť s tým, aká bude podoba, ale nejde o žiadne zásadné zmeny. Čiže skôr ide o zaj, ako to nazývame interne, o rekalibráciu určitých opatrení. Mali by sa čiastočne týkať LTV, ale tam zase môžem povedať, že neplánujeme nejakú výrazne sprísňovať hranicu 90 %, považujeme ju za správnu, skôr chceme reagovať na ten problém, ktorý som spomínal. To znamená vyššia koncentrácia úverov okolo 90. Čiže ide nám len o akési rozptýlenie tej koncentrácie, ale tie hraničné hodnoty by sa nemali meniť. Tiež uvažujeme o tom, že stanovíme určitú požiadavku na tzv. debt service to income ratio, inými slovami ide o podiel alebo pomer splátky k disponibilnému príjmu domácnosti. Keďže teraz máme v odporúčaní hranicu 100 %, čiže kvázi po odpočítaní všetkých vašich nákladov a výdavkov na splátky úveru banka vám nemusí nechať žiadny vankúš z vášho príjmu. Teraz očakávame, že tam budeme požadovať od bánk, aby určitý vankúš tam ostal. Ide o požiadavku, ktorá je úplne bežná aj v iných bankových sektoroch v zahraničí, mnohé majú požiadavky pomerne na prísnej úrovni, my však nechceme ísť znova veľmi prísne, skôr chceme reflektovať to, kde sa trh nachádza. A tá druhá sa týkala zadĺženosti, pýtali ste sa, prečo je výraznejšia. No, rast zadĺženosti súvisí s rastom úverov. Čiže musíme sa vrátiť o krok späť a hovoriť, prečo máme výraznejší - do veľkej miery to súvisí s poklesom úrokových sadzieb. Máme relatívne konzervatívny bankový systém, ktorý je závislý na úrokových príjmoch. To znamená, ak žijete v prostredí, kde výrazne klesajú úrokové sadzby, vy chcete prežiť ten pokles úrokových

marží, musíte zvyšovať objem úverov. A v tomto sme skutočne výnimoční, pretože máloktorý bankový sektor je tak jednostranne zameraný iba na úrokové príjmy. Mnohé bankové sektory v zahraničí sú pomerne dobre diverzifikované. To znamená, aj v tomto období nízkych sadziieb síce klesajú úrokové príjmy, ale majú vyššie príjmy z obchodovania, z investičných aktivít. Ale naše banky sú ozaj zamerané hlavne na úrokové príjmy, rast úverov. Čiže preto vidíme hlavne tlak zo strany ponuky na väčší objem poskytnutých úverov.

Daniel Horňák, TA3

Vy teda konštatujete rýchly nárast zadlžovania domácností, rast úverov – v podstate pri tých priemerných sadzbách drvivá väčšina ľudí si tie úvery, myslím na bývanie, berie pri dvojpercentnej sadzbe, asi nikto nepredpokladá, že takéto sadzby budú 20 – 30 rokov, čo väčšina úverov vlastne sa spláca, čiže v prípade, že tie sadzby sa o niekoľko rokov opäť dostanú na 5 – 6 alebo vyššiu úroveň, ako by ste charakterizovali to možné riziko zo splácania, či domácnosti nemôžu mať problémy splácať takéto úvery. Ďakujem.

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni NBS

Myslím, že veľmi dobre ste pomenovali jedno z rizík, ktoré tu je prítomné, to znamená, že v jednom momente, keď máte nízke sadzby, zrazu veľa ľudí - je pre nich dostupný úver, čiže tieto úvery si berie, ale treba myslieť na to, že tieto nízke sadzby tu nebudú ozaj, ako hovoríte 20 – 30 rokov, čiže raz môžu stúpnuť, čiže toto je určité riziko a banky ho musia brať do úvahy, a na toto riziko sme mysleli už pri odporúčaní, ktoré sme im dali v roku 2014, a tam viac-menej od každej banky požadujeme pri poskytovaní nového úveru, aby klienta neotestovali iba na tú sadzbu, ktorú im dáva, napríklad ste spomínali 2 %, ale aby ho aj otestovala, či je schopný splácať vyššiu úrokovú sadzbu. To znamená, v tomto prípade nie 2 %, ale 4 %. Čiže tým pádom chceme od bánk, aby si vytvárali určitý vankúš, či ten klient je ozaj schopný splácať aj pri náraste úrokových sadziieb.

Marianna Onuferová, Denník N

Mám tri otázky, položím ich postupne, prvá je - zisťovali ste, aký je dopad tých prísnejších podmienok pre nebankové spoločnosti v praxi, že či sa potvrdili obavy trebárs, ktoré vyslovilo aj INEKO, že ľudia v niektorých oblastiach majú problém získať úver, a môžu sa uchýliť vlastne k čiernym pôžičkám alebo k požíciavaniu peňazí na čiernom trhu.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

Došlo k istým zmenám v možno povedať dostupnosti pre tento segment obyvateľstva, avšak tie skúsenosti ešte nie sú úplne jednoznačné. Je to príliš krátke obdobie, tie spoločnosti hlavne nebankové v prvom štvrtroku prehodnocovali svoje biznis modely, skúmali, či sa vedía prispôbiť novým regulačným požiadavkám alebo nie, súčasne ten prvý štvrtrok býva aj taký slabší, takže nie je reprezentatívny z hľadiska čerpania takýchto úverov, my to veľmi pozorne sledujeme a pozorujeme, ako sa tento trh bude vyvíjať. Toľko k tomu zatiaľ.

Marianna Onuferová, Denník N

Potom sa chcem spýtať k poisťovniam - evidujete tam nejakú vysokú mieru závislosti poisťovní od sprostredkovateľov, či vzniká podobný problém ako v Českej republike alebo sú nejaké také signály? A čo hovoríte na upozornenia niektorých ekonómov, že poplatky pri investičnom životnom poistení sú stanovené tak, že je to veľmi nevýhodné pre klienta, a vôbec investičné životné poistenie sa vníma ako buď zle komunikovaný a strašne drahý produkt pre bežných ľudí, ktorý je zároveň veľmi rozšírený?

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

Aký problém v Českej republike konkrétne máte na mysli?

Marianna Onuferová, Denník N

No, že je tam myslím, že aj vy ste upozorňovali, že tie poisťovne, že sú veľmi závislé.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

Závislosť, hej. No, my sme dlhodobo upozorňovali na príliš veľkú mieru závislosti na sprostredkovateľských sieťach, aj keď treba povedať, že v oblasti poisťovníctva tomu tak bolo vždy. Veľká časť poisťovní realizovala veľkú časť svojej produkcie cez externé siete, takže to nie je žiadna novinka, ja viem, že tento problém tu bol aj desať rokov dozadu. Samozrejme, že tam ten trh sa nejakým spôsobom vyvíja a prichádzajú nejaké nové produkty, zmieňovali ste konkrétne investičné životné poistenie, ktoré my v Národnej banke najmä z pohľadu ochrany finančného spotrebiteľa pokladáme za produkt, ktorý nemusí byť pre klienta úplne zrozumiteľný, ktorý navyše môže byť pre tohto klienta aj komplikovaný a môže priniesť tomu

klientovi na záver aj sklamanie, preto a domnievame sa súčasne, že možno v minulosti, ale taká realita bola aj v iných segmentoch, že jednoducho zmluvy, ktoré boli s klientmi uzatvárané, niesli v sebe nižšiu mieru ochrany takýchto klientov. To, čo je naším cieľom, je dostať túto ochranu finančného spotrebiteľa aj pri takýchto produktoch, ako je IŽP, na vyššiu úroveň. Čiže momentálne hovorím teraz o časti, ktorá sa zaoberá ochranou finančného spotrebiteľa. Pozeráme sa na to veľmi podrobne, akým spôsobom je chránený spotrebiteľ pri IŽP, aké produkty sú mu poskytované a či tam boli dodržané všetky zákony.

Marianna Onuferová, Denník N

Čiže vy dáte nejaké odporúčanie v tejto veci pre poisťovne?

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

Pracujeme na tom, hej.

Marianna Onuferová, Denník N

A ešte posledná vec: banky pri štátnom príspevku pre mladých pri hypotékach uplatňujú v praxi tri rôzne spôsoby, ako tento príspevok pripisujú. Výsledkom je, že klient podľa toho, v ktorej banke si berie úver, do tej miery je to preňho potom buď výhodné, alebo nevýhodné. Že buď banka naňho zarába viac, alebo proste je to výhodné pre klienta. Vy, z pozície dohľadu, proste chcete tlačiť na to, aby sa nejako zjednotil ten výklad toho zákona, ako majú banky pripisovať štátny príspevok, tú bonifikáciu?

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

Ja by som možno na to odpovedal širšie, pretože možno detailne nepoznám celý ten problém pripisovania toho štátneho príspevku, v každom prípade v oblasti hypoték vidíme viacero problémov, a to najmä v tom, že ako keby sme mali dva druhy hypoték. Je to hypotéka, tzv. osobitný hypotekárny úver, ktorý je poskytovaný podľa zákona o bankách, a potom je to úver na bývanie. Máme tu istú dvojkoľajnosť v zmluvnej dokumentácii a Národná banka by predovšetkým bola rada, keby došlo k rekodifikácii vôbec legislatívnej predlohy v tejto oblasti, súvisí to aj s hypotekárnymi záložnými listami, teda s istými krycimi dlhopismi, ktoré zabezpečujú tieto obchody. Boli by sme radi, keby sa nám to podarilo otvoriť ako tému a aby sme urobili veľkú revíziu celej tej regulácie hypotekárnych úverov.

Martina Kláseková, Trend

Dobrý deň, ešte ja by som sa chcela opýtať, spomínali ste ten jednopercenčný poplatok, ktorý je limitom pri – limitná sadzba pri refinancovaní, ako vy hodnotíte túto reguláciu, to v podstate nevyšlo z vašich radov – vyčíslovali ste dopady tohto opatrenia a je to pre banky problém a môže to pokrývať ich náklady alebo ako to vôbec celé vidíte? To by ma zaujímalo, a druhá otázka je - ako ste popísali trh s bývaním, znamená to, že sa prehrieva, je to aj nejaká podobná situácia, ako bolo možno v roku 2007, až na to, že ste spomínali, že je podstatne vyššia zadlženosť. Čo z toho vyplýva? Mohli by ste nejako pomenovať riziká, aby tomu tak ľudia rozumeli, a aké opatrenia podľa vás by bolo vhodné prijať možno aj z takých radov, ktoré vy nevíete ovplyvniť?

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni NBS

Dobre, skúsím na tú prvú o legislatívnej zmene. V správe viac-menej uvádzame, že táto zmena bude mať dopad na bankový sektor, hlavne na trh úverovania, čo viac-menej potvrdzujú už aj posledné čísla, čiže očakávame väčšiu mieru refinancovania v bankovom sektore. Ako sme aj spomínali, pravdepodobne sa to dotkne aj ziskovosti bánk. To znamená, ak väčšia časť portfólií bude refinancovanie pri nižších sadzbách, očakávame, že banky to pocítia na poklese úrokových príjmov. Čo sa týka výšky, to znamená toho maximálneho stropu, je ťažké odhadnúť, to znamená, či to pokrýva - nepokrýva, lebo skutočne závisí od každého konkrétneho príkladu, ale keď sme si to len tak veľmi nahrubo analyzovali, tak je pravdepodobné, že to úplne možno nepokryje všetky tie náklady, ktoré tam vznikajú. Čiže je dosť možné, že dôjde k akémusi posunu, ku kratším fixáciám, to znamená, banky práve kvôli tomu dotlačiť ku kratším fixáciám úrokových sadzieb. Čo sa týka trhu s bývaním, je pomerne ťažké určiť, či sa trh prehrieva alebo neprehrieva, my viac-menej analyzujeme viaceré faktory, ktoré na trhu existujú. Z pohľadu cien vidíme už nárasty tých cien vo viacerých oblastiach, ide o skôr o plošné nárasty, čiže zatiaľ nevidíme, že nejaký konkrétny segment, konkrétna oblasť nám nejako zrazu výrazne vyskočilo. Čo je ale dôležité kvôli tomu prehrievaniu sledovať, sú práve tie také trendy, ktoré sú za tým rastom cien. A preto aj my zdôrazňujeme určité nerovnováhy, ktoré tam existujú, uvidíme, ako sa budú vyvíjať ďalej a podľa toho viac-menej uvidíme aj dopad na trh nehnuteľností.

Jozef Ryník, Hospodárske noviny

Ja sa chcem opýtať dve otázky k reguláciám možným - spomínali ste, že rozmýšľate zmeniť podiel splátky na úvere, aby mali banky nejaký vankúš, či už viete aj nejaké percento, aké by

to mohlo byť? A potom z bankového sektora presakuje informácia, že chcete sprísniť aj systém, ako budú overovať bonitu klienta, že by sa banka mala pozerat' nielen na príjem, ale aj na výdavky, teda konkrétne na telefón, na energie, na dopravu, že ako ďaleko je táto myšlienka?

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni NBS

Platí to, čo som vám povedal, to znamená, že o týchto témach sa ešte diskutuje, čiže neradi by sme išli už teraz navonok s tým, aké sú závery, diskutuje sa o tom aj s bankami. Čo sa týka toho pomeru splátok ku príjmu a toho, aká má byť rezerva, hovorím, je to téma, ktorú ešte by som nerád uviedol konkrétne číslo, o týchto veciach sa diskutuje spolu s bankami. A čo sa týka overovania klienta, je tam snaha samozrejme ísť aj do nejakého hlbšieho overovania nákladov, ale snažíme sa to urobiť tak, aby skutočne to nepribrzdilo celý proces a aby to bolo viac-menej také plynulé, skôr nám ide o nejaké doladenie určitých vecí. Ale, hovorím, o týchto témach sa diskutuje, čiže je tam výmena názorov s bankami, s bankovou asociáciou, čiže nerád by som to ešte teraz otváral.

Martina Štefanková, TASR

Ste spomínali, že plánujete teda pretaviť do legislatívy tie odporúčania, čo sa týka LTV-čiek. Kontrolovali ste, koľko bánk dodržiava v súčasnosti alebo zistili ste, že nejaká banka nedodržiava odporúčania, ktoré ste prijali v roku 2014? A druhá otázka, aké je percento podielu poskytnutých nad 90 %, resp. lebo banky ešte stále poskytujú 100-percentné hypotéky.

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni NBS

Od bánk si pravidelne pýtame informácie, to znamená, že je tam pravidelný kvartálny dotazník, kde sa pýtame kvalitatívne, kvantitatívne informácie, ako napĺňajú odporúčania, stretávame sa s bankami, čiže myslím, že máme relatívne dobrý prehľad, ako banky zareagovali, čo urobili s týmito odporúčaniami, a môžem povedať, že banky spĺňajú tieto odporúčania. Či už sa jedná o LTV, prípadne maturity alebo iné ukazovatele. A čo sa týka aktuálneho vývoja - viete, že je tam postupné sprísňovanie. Tá cieľová hodnota je taká, že maximálne 10 % nových úverov môže mať LTV nad 90 %, hranica je 100 %, myslím, že momentálne sme na úrovni tých 15 % s tým, že snaha bánk je mať určitý vankúš. To znamená, že všetky matky sa nachádzajú pod touto úrovňou a snažia sa už dopredu reagovať.

To znamená, ak vedia, že ten trh sa bude určitým spôsobom posúvať, tak aj banky musia reagovať. Čiže momentálne môžem potvrdiť, že všetky banky splňajú dané požiadavky.

Richard Juriš, Televízia Joj

Možno ešte k tej zadlženosti pre ľudí povedať, tie najväčšie riziká sú tam taký ten „hurá systém“ teraz, že si požičiam, sú nízke úroky, čo bude neskôr, alebo možno aj nejaké ďalšie - a ste potom spomínali tie varovania pre banky, ale možno aj pre toho, trepnem, môjho diváka večer v správach, že na čo si má dávať pozor, keď je to riziko, to zadlženie, na čo nepožičiavať atď.. Ďakujem, skôr z toho pohľadu pre tých ľudí možno aj, ďakujem.

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni NBS

Už sme to viackrát spomínali, ale v podstate riziko zadlženia súvisí hlavne s tým, že klient v určitých krízových momentoch bude mať väčší problém splácať svoje úvery. Preto je veľmi dôležité, aby klienti k tomu zodpovedne pristupovali a skutočne brali si len taký objem úverov, ktorý nevyhnutne potrebujú.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

Možno, a to tu bolo povedané, ale možno to aj treba tým televíznym divákom zopakovať, že nie vždy budú takéto nízke úrokové sadzby. To je ten podstatný problém.

Richard Juriš, Televízia Joj

...(pozn. nekvalitný záznam)... nejaké ďalšie veci ešte možno, že dajme ešte niečo, že nech si neberú ...(pozn. nekvalitný záznam)... že či to je teda iba to, že pozor, budú vyššie tie úrokové sadzby alebo niečo iné, ale to ste tiež povedali, že teda nech rozmýšľajú nad tým, že načo si požičiavajú, ale vždycky je to viackrát lepšie zopakovať ako – konkretizovať atď..

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni NBS

V podstate ide o to, že ľudia sa musia pripraviť, že prídu raz aj zlé časy. A každý normálne zmýšľajúci človek by mal myslieť na to, že v dobrých časoch musí myslieť aj na zlé časy, to znamená, že tie dobré časy nemôžem zneužiť len na to, že teraz sa príliš veľmi zadlžím a potom v zlých časoch sa mi tá ľarcha toho dlhu bude podstatne ťažšie niesť.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

A tam je presne dôležité to, že či ide ten dlžník až na hranu a keď dôjde k najmenšiemu problému, tak stratí schopnosť to splácať a to by mala odhaliť banka, o tom, sme sa rozprávali. Teda či tam existuje ešte nejaký vankúš, pretože to môže byť plošné zhoršenie situácie, plošným zhoršením je povedzme celkový nárast úrokových sadzieb. Ale to môže byť aj osobný problém toho dlžníka - zhoršenie zdravotného stavu, strata príjmu atď. Čiže to sú všetko potom už tie jeho individuálne podmienky a parametre, ktoré by mal brať do úvahy, čiže mala by sa obozretne správať nielen banka, ale aj ten klient by mal zvažovať tieto faktory ešte skôr, než zmluvu podpíše, keď už chceme takto komunikovať.

Andrej Horňák, TA 3

Ešte možno z tohto pohľadu, ako by ste hodnotili tie vyjadrenia vlády v súvislosti s dlhovou brzdou, že podľa nich je čo najvýhodnejšie si požičať aj viac, keď sú dobré podmienky na trhu a či tam je taká paralela možno, keď takéto odporúčenia pre ľudí? Ďakujem.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

No, ja by som tam žiadnu paralelu nevidel v tomto, to sú dve rozdielne veci. A dokonca by som upozornil na to, že to je niečo úplne iné.

Xénia Makarová, Trend

Ja by som ešte teda jednu mala práve k tomu preverovaniu toho príjmu a že banky by mali byť obozretnejšie ako samotný klient voči tomu, že koľko mu požičajú. Chcem sa spýtať, že či ste to vlastne nejako zanalyzovali alebo vám tam niečo indikuje, že podiel, to zvyšovanie zadlženosti už existujúcich klientov je rýchlejšie, ak ich dodá trh cez sprostredkovateľa, alebo ako keď sa refinancujú cez banku. Inými slovami, že či tí sprostredkovatelia trochu netlačia na pílu kvôli tomu, že sú motivovaní províziami, aby si ten klient požičal čo najviac, a ukecávajú, nech to ešte aj rekonštruje atď. alebo vlastne to je sú len individuálne prípady a nevidíte takéto riziko na trhu. Ďakujem.

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni NBS

To by som zrovna nedával do súvisu so sprostredkovateľmi, aj keď sprostredkovatelia samozrejme môžu byť tým elementom, ktorý môže zvyšovať kvázi ten dopyt tých klientov,

pretože nahovoria toho klienta. Ale v skutočnosti tam je dôležitý ten aspekt, aby sa banky správali obozretne, ak refinancujú klienta, pokiaľ ide o dve hodnoty: Či mu dávajú úver vyšší, ako mal predtým, a pritom nepreverujú jeho schopnosť splácať, to je prvý moment, ktorý je tam závažný, a druhý, že môže ísť o rovnakú sumu, ako mal ten klient predtým z inej banky, len mu chcú rozložiť tie splátky na dlhšie časové obdobie. Alebo súčasne obidva elementy: rozloženie splátok na dlhšie časové obdobie a súčasne navýšenie celkovej výšky toho úveru. Preto sme aj my v našom odporúčaní povedali, na aké najdlhšie obdobie má byť poskytnutý spotrebiteľský úver, a to obdobie z deväť chceme dostať na osem rokov. A potom tiež tam hovoríme o tom druhom aspekte, ktorý sa týka preverovania tých príjmov.

Tomáš Velecký, Markíza

Ďakujem, ja som si len chcel ujasniť pojmy, viackrát tu padlo to slovo vankúš v súvislosti so schopnosťou ľudí splácať počas zhoršených podmienok, rozumiem tomu, tejto definícii, ale toto slovo ste použili aj v prípade strategicky významných bánk, má tam rovnaký význam toto slovo, alebo ktoré sú tie strategicky významné banky a čo v ich prípade znamená ten vankúš? Ďakujem.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

Možno je to nejaká pojmológia, my vychádzame vlastne z tej anglickej predlohy, ktorú v našom pracovnom styku používame, a to je „buffer“. Čiže naozaj v tej anglicky písanej legislatíve sa hovorí o bufferoch. My hovoríme o vankúšoch, ale tiež je možné to nazvať aj istou tlmiacou rezervou. To je možno ešte presnejšie vyjadrenie ako ten vankúš. Ale vankúš je zase možno pre občanov oveľa zrozumiteľnejší, lebo si vie predstaviť, či si dá pod hlavu jeden alebo dva vankúše. Podľa toho sa mu bude spať.

Tomáš Velecký, Markíza

...(pozn. nekvalitný záznam)...

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

Tak. A teraz, pokiaľ ide o tie buffre alebo o tie tlmiace rezervy, ktoré sú predpísané bankami, tých je viacej. Viem vám povedať v tejto chvíli štyri tieto vankúše, ktoré sú zavedené v našej legislatíve, a to je: proticyklický vankúš, to je ten, o ktorom sme hovorili, že štvrťročne

Národná banka stanovuje výšku tohto proticyklického kapitálového vankúša na nulovej hodnote, ale že je blízko doba, keď bude stanovený už na nejakú nenulovú hodnotu a myslím, že pán Ličák to mal v svojej prezentácii, ukazoval tam taký proticyklický smerovník, na ktorom bolo zobrazené, že ak narastajú nejaké hodnoty, tak by bolo dobré tmiť týmto vankúšom isté riziká cyklické, ktoré sa na trhu môžu objaviť. Čiže to je vankúš, ktorý by mal tmiť nejaké cyklické problémy a pokiaľ sme hovorili o tom, že sme stanovili zoznam bánk, je to konkrétne päť bánk, ktoré sú lokálne systémovo dôležité, týmto bankám môžeme predpísať tiež nejaký doplnkový vankúš alebo tlmiaču rezervu, pretože sú systémovo dôležité. A tieto vankúše sú dva a to, čo sme stanovili, je kombinácia týchto dvoch vankúšov. Je to možno príliš zložité, takže nebudem hovoriť presne, ako to majú narysované a ktorá banka dostala koľko, ale poviem, že je to zložené z dvoch vankúšov, jeden vankúš sa volá vankúš pre lokálne systémovo dôležité banky a druhý vankúš sa volá vankúš pre systémové riziko. Takže je tých vankúšov viacej, je to možno komplikované, ale v zásade, pokiaľ hovoríme o vankúšoch alebo o tlmiacich rezervách, hovoríme o ako keby dodatkovvej kapitálovej požiadavke, ktorú stanovujeme bankám. Pokiaľ hovoríme, že by mal mať občan vankúš, tak hovoríme zase o jeho príjmoch a o tom, že by nemal celý ten svoj príjem alebo jeho veľkú časť mať len na splátku nejakého úveru. Čiže to je celkom nejaký iný vankúš.

Tomáš Velecký, Markíza

Ktoré banky sú to?

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

No je to päť najväčších slovenských bánk komerčných, áno.

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni NBS

Je to verejná informácia. Ale ja, keď môžem ešte trošku skomplikovať tú diskusiu o vankúšoch, je ešte jeden význam slova vankúš a to všetci poznáme, to je to, na čom večer spíme, a tam by sme mali aj začať pri vysvetľovaní vlastne, na čo slúži taký vankúš. Vankúš slúži v podstate na to - to, čo máme v bankách alebo to, čo chceme pre tých klientov, v prípade, ak niečo nastane, aby mali určitú medzeru. Alebo, znova prídem k tomu slovu vankúš - niečo splácať – v bankách to má hlavne taký význam, teda z pohľadu kapitálovej primeranosti, že pokiaľ banka má straty, tak tú stratu musí z niečoho uhradiť. Bežne to uhrádza najmä zo svojho každoročného zisku, ale pokiaľ nemá dostatočný zisk, tak vtedy sa

práve čerpá z kapitálu. A čím máte väčší kapitál, tým ste odolnejší voči väčším stratám. Čiže predstavte si, že dôjde nejaký obrovský šok pre bankový sektor, teraz pokryje - zoberie to všetky zisky bánk a teraz aby banky neklesli pod nejakú minimálnu hranicu, aby sme nezobrali tie licencie, tak musia mať práve tieto vankúše. Čiže všeobecne, čím väčší je ten kapitál, tým väčšia odolnosť na určité straty, na určité riziká. Podobne pri klientoch. Čím väčší máte vankúš, tak tým viac ste odolný, keď stratíte zamestnanie, klesne vám príjem, prípadne ste chorý. Čiže toto sú veľmi dôležité veci. A podobne, večer, čím väčší vankúš, tým lepšie sa vám spí.

Martina Solčányiová, hovorkyňa NBS

Nech sa páči, ďalšie otázky. V prípade, že nie sú, tak ďakujem veľmi pekne za účasť.